

værdiløse Aktier, det indrømmer jeg — et saa stort Belsøb, at Renten deraf vilde strække til for at dække det Rentebelsøb, som Banen ikke selv kan afholde af sit Overskud. Jeg bilder mig ind, at det vilde omtrent blive 150,000 Kr., som Staten paa den Maade vilde komme til at betale. Hvis dette var blevet foreslaaet, saa skulde jeg ikke have sat mig derimod. Der er endnu en Udvei, som Staten kunde gaa; den kunde jo forære de Aktier, den selv har, til Aktieselskabet. Denne Udvei duer imidlertid ikke i Betragtning af, at disse Aktier aldeles ingen Værdi have, altsaa, den maa man stryge. Der vil dog endnu være en Udvei: Staten kunde selv beholde sine Aktier, men forære Aktieselskabet en Del af det Laan, som Staten har givet Aktieselskabet, en mindre eller en større Del deraf eller hele Laanet paa 920,000 Kr. Det vil Staten altid staa sig en hel Del bedre ved end ved det Forslag, her foreligger. Jeg beder udtrykkelig bemærket, at det er ikke mig, som foreslaar, at Staten skulde gjøre det; men jeg vilde anse det for meget mindre urimeligt end det Forslag, der foreligger. Hvis Staten forærede Selskabet sine egne Aktier, 1,088,000 Kr. og hele sit Tilgodehavende, 920,000 Kr., vilde Staten derved rent og bart have afskænket 2 Millioner til dette Foretagende; men nu foreslaas der, at Staten skal anvende paa dette Foretagende 4,500,000 Kr. i Et og Alt, hvilket 4,500,000 Kr. kunne ventes forrentet med omtrent 2 pCt. Hvis jeg kan regne med Renteregning og Reguladetri, skjønner jeg ikke rettere, end at det er fordelagtigere for Staten at forære de 2 Millioner rent ud bort. Ja, fra et rent egoistisk Synspunkt vilde det være fordelagtigere for Staten at tage de 2 Millioner i haarde Dalere og sende dem i Stranden, end at udsætte en Sum af 4½ Mill. Kr. til en Rente af 2 pCt. I Genhold til dette Raisonnement er det mig umuligt Andet end at stemme imod dette Lovforslag paa ethvert Stadium, hvor det kommer frem.

Ordføreren (Sesken): Jeg bestrider naturligvis ikke, at man kan være berettiget til at stille sig paa det Standpunkt overfor Erhvervelsen af private Baner, som det ærede Medlem, der nu satte sig, gjorde, men jeg maa gjøre opmærksom paa, at detsfra er man slet ikke gaaet ud tidligere under de mange Forhandlinger, der her have fundet Sted angaaende Erhvervelse for Staten af private Baner. Man har ment, at det var ønskeligt og nyttigt for hele Samsundet, at samtlige Baner kom under Statens Styrelse og Drift, og man har ment, at naar der blev Spørgsmaal om at erhverve private Baner for Staten, burde man lægge de Principer til Grund for Kjøbesummen, som ere gjorte gjældende for Anlægget af de senest bevilgede sekundære Baner, saaledes at Egnenes Tilskud blev nogenlunde i Overensstem-

melse med, blev bragt til omtrent den samme Størrelse, som det ved Anlæg af sekundære Jernbaner er paalagt Egnen at udrede. Jeg mener, at det er temmelig haarde Ord, som det meget ærede Medlem har brugt om dette Foretagende som et bankerot Foretagende, et mislykket Foretagende osv. Det forekommer mig dog, at det meget ærede Medlem ikke kan overse, at selv om det i finansiell Henseende stiller sig ugunstigt, er det, ialtsald efter min Mening, et høist fortjenstfuldt Foretagende, at Private og Kommuner i de paagjældende Egne have gjort Offre for at tilvejebringe et Anlæg, som har en saa stor Betydning for en stor Del af Landet. Jeg mener, at det fortjener ikke at benævnes med saadanne Naansord, som om det var et mislykket Renteforetagende, man havde indladt sig paa. Det er jo ikke for at faae Renter af Pengene, at dette Foretagende er bragt tilveie, men det er for at gjøre vedkommende Landsdel Nytte, og der er ganske vist aldrig tænkt paa, at de Anlæg, som enten Staten eller Private ved Statens Hjælp have frembragt, skulde give fuldt Renteudbytte med 4 pCt. af de deri anbragte Penge. Man har ment, at det var fuldt berettiget at se hen til den store indirekte Nytte, som et saadant Jernbaneanlæg havde for den paagjældende Landsdel. Det vil altsaa ikke være mig muligt nu at gaa over til det Standpunkt, hvorpaa det ærede Medlem staa, og som jeg vel kan forstaa, at han staa paa, da han ikke har deltaget i de mangfoldige Forhandlinger, som have været førte i Mødsdagen og her i dette Thing angaaende Anlæg af Baner og angaaende Kjøb af Baner. Jeg mener, at der ved Forslaget om Erhvervelse af de østjydske Baner er fulgt netop de Grundsætninger, som her ere gjorte gjældende tidligere med Hensyn til de Betingelser, paa hvilke det var billigt og retfærdigt, at Staten erhvervede private Baner. Jeg erkjender naturligvis, at der ikke er Tale om, at Staten kan faae 4 pCt. af de Penge, den anbringer deri, det vil den ligesaaletid kunne faae ved at kjøbe Banen, som ved at lade det nuværende Aktieselskab beholde den. Men i Forhold til, hvad andre Baner give i Overskud, giver denne Bane et ret passende Overskud. Den giver ikke noget Overskud, som er tilstrækkeligt til at forrente Anlægskapitalen, men den giver i Forhold til, hvad andre Baner give, et ret passende Overskud. Kjøbesummen for den østjydske Jernbane er jo endogfaa meget mindre end den, der blev ansat for en, efter min Mening, langt mindre værdifuld Bane, nemlig Herningbanen, og med Hensyn til den kunde man med vistnok endnu større Ret have gjort de Betragtninger gjældende angaaende Rentabiliteten, som det ærede Medlem nys fremsatte. Jeg haaber imidlertid ikke, at de Betragtninger, som det ærede Medlem har fremsat, nu ved denne Sag skulle gjøre sig gjældende, efterat man ganske har forladt